

SLUTRAPPORT FÖREBYGGANDE INSATSER ÖREBRO PREVENTIONSPROGRAM I ENSKEDE-ÅRSTA

1. INLEDNING

Forskningen visar att det går att påverka vuxnas attityder kring alkohol och att det har betydelse för ungdomars alkoholdebut och konsumtion. Örebro preventionprogram- ÖPP är ett evidensbaserat påverkansprogram riktat till föräldrar med syfte att skjuta upp alkoholdebuten och att minska alkoholkonsumtionen bland högstadieselever.

Enligt Stockholms drogvaneundersökning visade det sig att Enskede-Årstas elever i årskurs 9 hade omfattande alkoholvanor. För att minska berusningsdrickandet bland ungdomar i Enskede-Årsta och att motverka tidig alkoholdebut ville vi implementera Örebro preventionprogram i våra fyra 7-9 skolor.

Länsstyrelsen beviljade 100.000 kronor till projektet där medel fanns avsatta till lärarvikarier och utbildningstillfällen. Av flera anledningar kom inte projektet igång i avsatt tid och i samtal med Karin Rolf, Länsstyrelsen, fick vi förlänga tiden för projektet till 2007-12-31.

Beskrivning av ÖPP programmet

Örebro preventionprogram- ÖPP har utarbetats av forskare Nikolaus Kutakis vid Örebro universitet. Programmet är ett universellt program dvs. riktar sig till *alla* föräldrar. ÖPP- programmet är ett av få evidensbaserade program som utarbetats i Sverige. ÖPP har visat att om föräldrar intar en restriktiv hållning till ungdomars alkoholdrickande uppskjuts alkoholdebuten, och att de ungdomar som redan har börjat konsumera alkohol tidigt dricker mindre. Dessutom visar ÖPP sidovinsterna som berör normbrytande beteende; skolk har minskat, mobbning och snatteri likaså.

Örebro preventionprogram- ÖPP går i korthet ut på att få föräldrar att behålla sin restriktiva hållning när det gäller ungdomars alkoholdrickande. Programmet består av fyra delar: Information baserat på fakta om ungdomars alkoholdrickande, uppmaning till tydliga åsikter, konsensus i föräldragruppen

(t.ex. föräldrarna i klassen kommer överens om att inte bjuda ungdom på alkohol i hemmet) och en skriftlig information skickas hem till de föräldrar som inte deltagit på föräldramötet. Programmet ska genomföras varje termin under högstadiet. Tidsåtgången är sammanlagt ca 20-30 minuter på ett föräldramöte.

1.1. Mål

Målgruppen för projektet ”ÖPP i Enskede-Årsta” har varit föräldrarna till elever i skolår 7-9 i högstadieskolorna Enskedeskolan, Nytorpskolan, Sturebyskolan och Årtaskolan.

1.2. Effektmål

- Att berusningsdrickandet minskar med 50% bland unga.
- Att alkoholdebuten skjuts upp bland ungdomar.
- Att normbrytande beteenden minskar
- Att föräldrar stärks i sin roll som föräldrar.

1.3. Projektmål

- Att utbilda lärare/skolpersonal och fältassistenter i den manualbaserade ÖPP metoden på två dagar.
- Att föräldrapresentatörerna på sikt ska utbilda samtliga föräldrar till elever i skolår 7-9 i ÖPP programmet.
- Att förvaltningens drogförebyggande samordnare ska delta i utbildningen av föräldrapresentatörer.

2. Resultat

Effektmål

Den långsiktiga nyttan med projektet kan inte mätas inom ramen för projekttiden. För att kunna se effekterna av en minskad alkoholkonsumtion bland ungdomarna är studien Stockholmsenkäten ett verktyg. Studien görs av Precens, Preventionscentrum Stockholm Stad, vartannat år. Ungdomar i skolår 8 och gymnasiet år 2 svarar på en rad frågor bl.a. om deras alkoholkonsumtion. Nästa resultat av Stockholms-enkäten presenteras år 2008.

På föräldramötena kommer enkäter att delas ut för att se om föräldrarnas attityder till ungdomsdrickande förändras efter genomgången utbildning och över tid.

2.2. Projekt mål

Ett av målen var att preventionssamordnaren skulle utbildas till instruktör för att vidare kunna utbilda lärare och annan personal till föräldrapresentatörer. Detta skedde också under hösten 2006.

Det främsta målet var att under projekttiden utbilda cirka 20 personer och att nästkommande år resterande lärare skulle erbjudas utbildningen. Projektet senarelades vilket redovisats och godkänts av länsstyrelsen. Sammanlagt har 16 personer från Enskede-Årsta har utbildats till föräldrapresentatörer. Utbildningen har bestått av en teoretisk genomgång och en del där deltagarna praktiskt arbetat med det manualbaserade materialet.

I samarbete med Precens genomfördes en utbildning Ht -06, där två lärare från Enskede-Årsta deltog. Vt-07 genomfördes en utbildning i samarbete med Hägersten SDF där nio lärare och en fältassistent deltog från Enskede-Årsta. Drogförebyggande samordnarna från respektive förvaltning höll i undervisningen av föräldrapresentatörerna. Ytterligare fyra lärare har utbildats under hösten 2007.

2.3 Tidsplan

Projektet "Örebro preventionsprogram i Enskede-Årsta" har pågått 2007-01-01-2007-12-31. Projektet senarelades en termin med godkännande av Länsstyrelsen.

2.4 Projektbudget

Utbildning för lärare vikariekostnader	56.800 kr
Utbildningsmaterial	6.000 kr
Administration, lokalhyror, tele och IT	15.000 kr
Summa sammanlagt	77.800 kr
Egna insatser Del av preventionssamordnarens lön	77.800 kr

2.5 Projektets fortlevnad

Projektet senarelades och de flesta lärare utbildade sig våren 2007. ÖPP-presentationer hölls för föräldrar i framförallt två högstadieskolor under hösten 2006 och under 2007. Till hösten 2008 planeras en uppföljningsdag av ÖPP där en ny implementeringsplan ska utformas.

3. Arbetssätt

3.1 Förankring i skolor och förvaltning

Information och förankring av projekt " ÖPP i Enskede-Årsta" har skett muntligt och skriftligt till skolorna via drogförebyggande samordnaren och avdelningschefen för skolorna. Projektet har ingått i skolornas och förvaltningens arbete med det alkohol- och drogförebyggande arbetet. Sammanslagningen av två stadsdelsförvaltningar och skolornas centralisering till utbildningsförvaltningen har bromsat upp implementeringen. En uppföljningsdag planeras inför terminsstarten hösten 2008 då vidare ÖPP-utbildning och samordning i den nya förvaltningen ska diskuteras. Projektet har inte använt hela den beviljade summan av Länsstyrelsen, varför vi ansöker om att utöver den redovisade summan ovan, få använda ytterligare 6 000 kr. för denna booster.

3.2 Samarbetsformer

Samarbetet mellan Enskede-Årsta, Hägersten och Precens har fungerat bra. Precens har samordnat utbildningarna och vi har även utbildat lärare och annan personal tillsammans. Precens har också ansvarat för löpande information och nytt material kring ÖPP.

4. Övriga erfarenheter

ÖPP är ett evidensbaserat program och för att uppnå resultat är det viktigt att skolledningarna fattar beslut om huruvida programmet ska implementeras. Det innebär att skolledningen måste besluta att utbildningen ska genomföras och att det finns utrymme för att fullfölja programmet varje termin. Den drogförebyggande samordnaren kan vara en resurs i att stödja skolorna med utbildning och uppföljning av programmet samt erbjuda möten för samordning och erfarenhetsutbyte för föräldrapresentatörerna.
